

življenja.

Zgodovinar Andrej Studen nam v delu *Stanovati v Ljubljani* (s sramežljivo skritim podnaslovom *Socialnozgodovinski oris stanovanjske kulture Ljubljančanov pred prvo svetovno vojno*) prikaže posamezne skice iz življenja takratnih Ljubljančanov, pri čemer njegovo pripoved dodatno poživijo tudi posamezni sodni spisi iz tistega časa, ki - posredno ali neposredno - zadevajo bivalno kulturo Ljubljančanov in Ljubljančank. Statistična analiza podatkov je le nujno ogrodje, na katerega avtor priprave prikaz vsakdanjega življenja in nekatere pikantne podrobnosti.

Andrej Studen nas vodi od kratkega, a izčrpnega prikaza mesta Ljubljane v obravnavani dobi, prek analize popisnic, kolikor zadevajo poselitev, do posameznih ulic, hiš in stanovanj. Tam, na elementarni ravni vsakdanjega življenja, ga zanimajo higienske razmere (v prvi vrsti ureditev sanitarij), pri katerih avtor spretno kombinira vire iz popisnic, objavljene statistike in memoarje ter arhivsko gradivo v zvezi s sodnimi in

inšpekcijskimi postopki v takratni Ljubljani, potem se loti socialnozgodovinske analize izbranih gospodinjstev (ta zadeva velikost stanovanj, število stanovalcev skupaj s podnajemniki, sorodstvene vezi, velikost posameznih družin, socialno razslojenost prebivalcev ter položaj žensk/e/ v družini), stanovanjske kulture in njenega spreminjanja pri posameznih družbenih slojih, na koncu pa nam postreže še s pikantnostmi v zvezi z medsosedskimimi odnosi in kaljenjem nočnega miru ter prostitucijo. Poleg tega najdemo na koncu tudi pregledne tabele s konkretnimi podatki, tako da lahko že med branjem pripovedi pokukamo v katero od tabel, da ne pozabimo, na čem temelji pripoved, napisana v zelo sočnem slogu.

Stanovati v Ljubljani je privlačna pripoved o delčku vsakdanjega življenja naših prednikov, s katero smo dobili še eno sodobno delo, ki se umešča med sodobna prizadevanja po obravnavanju "majhnih" vsakdanjih tem, s pomočjo katerih tako zgodovinopisje kot druge družbene in humanistične vede uspešno preskakujejo medsebojne plotove.

GIOVANNI LEVI, NEMATERIALNA DEDIŠČINA: Življenjska pot piemontskega eksorcista iz xvii. stoletja.

Studia humanitatis,
Institutum studiorum humanitatis,
Ljubljana 1995.
237 str.
ISBN 961-6085-12-3

Mikrozgodovinska študija italijanskega antropološko usmerjenega zgodovinarja navdušuje zaradi pripovedne svežine in skoraj neverjetno izčrpnega prikazanega življenja v majhni piemontski vasi Santena. Ob zgodbi lokalnega eksorcista (izganjalca zlih duhov) in ozdravitelja, župnika vikarja Giovanna Battista Chiessa, ki je ostala zapisana v sodnih spisih ob procesu zavoljo njegove dejavnosti med letoma 1694 in 1697, nam Giovanni Levi mojstrsko razgrne zgodovinski okvir, znotraj katerega je mogoče razumeti konkretno zgodbo in delček življenjske usode glavnega junaka. Ta okvir, utemeljen na izčrpnem preučevanju dokaj bogatih arhivskih virov iz 17. stoletja za širše območje vasi Santena, ponuja dve perspektivi, v katerih se kaže vzpostavljanje novoveške državne uprave na nekem konkretnem območju. Prva zadeva širša razmerja moči, ki se kažejo v premikih in načinu vodenja lokalne oblasti, druga perspektiva pa kaže konkretne načine prilagajanja na te vzvode moči s strani posameznikov v določenem lokalnem okolju. Prav te neoprijemljive silnice delovanja oblasti oz. načine ohranjanja določenih razmerij moči v lokalnem okolju imenuje Levi "nematerialna dediščina".

STUDIA HUMANITATIS

Giovanni
LEVI

*Nematerialna
dediščina*

*Življenjska pot
piemontskega
eksorcista
iz XVII. stoletja*

ŠKUC
Filozofska fakulteta

Mikrozgodovinska študija je nekakšna etnografija brez terenskega dela, je empirični prikaz življenja neke določene skupnosti ljudi, kakor se pač kaže po preostalih pisnih virih. Kadar se ti viri, posebej to velja za pričevanja pred sodišči, dotikajo različnih vidikov vsakdanjega življenja, je mogoče prikazati veliko "vsakdanjih" podrobnosti, ki jih globalno zgodovinopisje, usmerjeno v zanimanje za "visoko" politiko, ne zazna.